



№ 20.

Warszawa, d. 17 maja 1924 r.

№ 20.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie.

CENA POJEDYŃCZEGO NUMERU Złp. 0 gr. 40.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

**Spółka Akcyjna
FABRYK METALOWYCH**

NORBLIN, B-cia BUCH i T. WERNER

Warszawa, ul. Żelazna № 51. Tel. 18-80. Dyr. 60-80 i 220-33

Wykonywana zamówienie:

BLACHĘ MOSIĘŻNĄ handlową w gr. 0,2 do 10 mm. KABEL miedziany goły.
BLACHĘ MIEDZIANĄ z czystej elektrolitycznej miedzi. SZTANGI mosiężne i miedziane do 50 mm.
DRUT MOSIĘŻNY i miedziany w średn. od 0,10 do 10 mm. SZYNY miedziane.

Rury mosiężne i miedziane ciągnięte, bez szwu o ściance od 0,5 do 3,5 mm.

357

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA PRACY.

VI sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy rozpocznie się w Genewie dnia 14 czerwca 1924 r. Porządek sesji zawiera następujące 4 kwestje:

- 1) racjonalne zużytkowanie czasu robotników, wolnego od zajęć zarobkowych,
- 2) wzajemność w traktowaniu robotników krajowych i cudzoziemców w razie nieszczęśliwych wypadków przy pracy,
- 3) dwudziestocztero-godzinny tygodniowy odpoczynek w hutach szklanych wannowych,
- 4) praca nocna w piekarniach.

Konferencja zajmie się pozatem szeregiem kwestyj, odnoszących się do działalności Międzynarodowej Organizacji Pracy, lecz nie będą one ujęte w formę konwencji lub zaleceń i nie będą stanowiły przedmiotu głosowania. Konferencja zaznajomi się w pierwszym rzędzie z raportem Biura w przedmiocie procedury, mającej obowiązywać przy zmianach konwencji. Raport ten został już przedłożony rządowi, zgodnie z uchwałą poprzedniej konferencji.

Konferencja rozpatrzy następnie sprawozdanie Doradczej Komisji Wąglikowej, przedłożonej jej w myśl decyzji, podjętej przez Radę podczas kwietniowej sesji. Konferencja ma rozpatrzyć sposoby zrealizowania

życzeń, wyrażonych przez Komisję Wąglikową na sesji londyńskiej w grudniu 1923 r.

Konferencja z kolei wysłucha raportu dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy o całokształcie działalności M. B. Pr. za okres czasu od 1. VII. 1922 r. do 31. XII. 1923, oraz o krokach poszczególnych rządów, przedsięwziętych w tym samym czasie, celem wykonania projektów konwencji i zaleceń, przyjętych przez Konferencję w ciągu poprzednich sesyj.

Konferencji zostanie wreszcie przedłożone sprawozdanie o stanie bezrobocia, zawierające wyniki ankiety w tej kwestji, przeprowadzonej przez Biuro, jakoteż sprawozdanie o poziomie życia robotniczego w krajach o zdeprecjonowanej walucie, przygotowane przez Biuro na skutek zlecenia IV-ej Międzynarodowej Konferencji Pracy.

Do Międzynarodowej Organizacji Pracy należy obecnie 57 państw.

PROJEKT CENTRALNEGO ZWIĄZKU P.P.G.H.I.F. PRZEJŚCIA NA BILANSE ZŁOTOWE.

Zgodnie z uchwałą Rady Centralnego Związku została powołana specjalna Komisja do opracowania projektu rozporządzenia w przedmiocie przejścia w księgowości na złote, czyli w przedmiocie sporządzenia bilansu otwarcia w złotych. Projekt, przyjęty przez Komisję i złożony ministerstwu skarbu, zawiera następujące zasady: bilanse w złotych winny być sporządzone

na dzień 1 stycznia 1924 r. względnie na dzień rozpoczęcia roku operacyjnego 1924 — 1925; za podstawę oszacowania przedmiotów majątkowych, nieprzeznaczonych do zbytu, przyjmuje się cenę nabycia, z inwentarza tego majątku wyłącza się przedmioty w stanie zupełnego zniszczenia, włącza się do inwentarza przedmioty majątkowe, których cena nabycia została od razu w całości zamortyzowana; przekroczenie cen nabycia może nastąpić na podstawie oszacowania majątku przez Komisję Szacunkową z ramienia ministerstwa przemysłu i handlu; towary i surowce szacuje się według ceny nabycia albo wytworzenia, o ile nie jest ona wyższą od ceny rynkowej w dacie bilansu, w tym wypadku przyjmuje się cenę rynkową; wartość walut zagranicznych oraz zobowiązań i należności w tych walutach przyjmuje się według kursu giełdowego w dacie bilansu; wartość zobowiązań i należności markowych waloryzuje się według mającego się ukazać rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przeliczeniu na złote zobowiązań pieniężnych; pozostałości kasowe w markach, oraz zyski lub straty, wykazane w bilansie zamknięcia, bezpośrednio poprzedzającym złotowy bilans otwarcia, winny być przeliczone według kursu złotego w dacie bilansu; różnica między wartością aktywów i pasywów stanowi kapitał własny przedsiębiorstwa; z otrzymanej sumy kapitału własnego przedewszystkiem przenosi się na rachunek kapitału zakładowego sumę istotnie na ten kapitał wpłaconą, zwaloryzowaną według kursu franka złotego w dniu wpłaty, nadwyżkę zaś rozdziela się na kapitał zapasowy i amortyzacyjny; jeśli okaże się strata w kapitale, to spółnicy winni uchwalić bądź zmniejszenie kapitału bądź dopłaty, które winny być uskutecznione w ciągu roku; jeżeli straty wynoszą więcej niż $\frac{1}{10}$ kapitału, to w terminie półrocznym winno nastąpić bądź powiększenie kapitału conajmniej do $\frac{1}{10}$ jego wartości, bądź likwidacja przedsiębiorstwa; nominalna wartość akcji bądź udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być niższa od 10 złotych; może nastąpić kumulacja akcji i udziałów; spółnikom, których udział wynosi mniej niż 10 złotych, mogą być wydawane odcinki akcji; zmiana wysokości kapitału zakładowego spółek akcyjnych, dokonana wskutek omawianych przeszacowań, oraz zmiana nominalnej wartości akcji nie wymaga zezwolenia ministrów przemysłu i handlu oraz skarbu; nadwyżki bilansowe, pochodzące z przeszacowania majątku, nie mogą być przedmiotem opodatkowania; również z tytułu przewalutowania kapitałów zakładowych na złote nie będą pobrane ani opłaty stemplowe ani podatek giełdowy.

PRZEMYSŁ METALOWY NA IV TARGU POZNAŃSKIM.

Na czwartym targu Poznańskim, który trwał od 27 kwietnia do 4 maja, przemysł metalowy wystąpił okazale, wykazując nowe przedmioty krajowej wytwórczości i dążenie do ulepszeń i nowych konstrukcyj, pomimo, że naogół był reprezentowany przez mniejszą ilość firm, aniżeli na poprzednich trzech targach. Pośród okazów fabryk znanych widziało się wyroby fabryk nowopowstałych lub też istniejących dawno, ale po raz pierwszy biorących udział w Targu Poznańskim. Przedewszystkiem spostrzegano się maszyny rolnicze, gdyż obok wieży górnośląskiej zajęła miejsce wszechświatowej sławy firma „Unja“, Zjednoczone fabryki maszyn dawn. A. Ventzki, Blumwe i Peters Sp. Akc., wystawiając całe szeregi pługów jedno-, dwu-, trzy- i czterokołowych, pomiędzy którymi pługi nowej konstrukcji z wywracalną odkładnicą do pracy na górzystych terenach, i pług jednoskołowy do głębokiej orki z ażurową odkładnicą na gliniaste grunta; pozatem brony polne, sprężynowe, kultywatory i brony łukowe; własnej nowej konstrukcji znaczniki-dołowniki przy sadzeniu kartofli; grabie konne, ulepszonej konstrukcji, automatyczne, lżejsze od wyrabianych dotychczas; parniki do kartofli różnych wymiarów; siewniki różnych rodzajów, między którymi specjalny patentowany siewnik do buraków; modele części siewników, w celu demonstrowania siewu.

Po drugiej stronie drogi obszerny teren był zajęty przez największe w Poznańskim „Towarzystwo Akcyjne fabryk maszyn rolniczych, urządzeń gorzelniczych, wagonów i lokomotyw H. Cegielski“. Tutaj można

było przedewszystkiem zobaczyć cztery młocarnie parowe, będące w ruchu, poruszane lokomobilami własnej budowy. Wśród tych młocarni rzucała się w oczy wielka młocarnia t. zw. „Mamut“ największej konstrukcji, z bębнем o wymiarze 66×24 cali. Pomiędzy garniturami parowymi stał olbrzymi parowy walec drogowy. Prócz tego po raz pierwszy wystawione były wszystkie części do budowanych przez firmę wagonów, a dalej młocarnie małe, siewniki, kultywatory, brony talerzowe, grabie konne, sieczkarnie i kartoflarki. Tylną część placu zajmowały maszyny i aparaty dla przemysłu rolnego, a więc duży parnik do gorzelnii, płuczka, kadź zacierna, tarki do ziemniaków, pompy, aparat gorzelniczy. Młynki do gnienienia słoju i t. p.

W sąsiedztwie T-wa H. Cegielski znajdował się plac, udekorowany ładną bramą tryumfalną, na którym fabryka maszyn rolniczych Tow. Akc. Leon Czarliński wystawiła nowe młocarnie motorowe szerokomłotne, z których jedna połączona była z lokomobilą, a druga z motorem fabryki poznańskiej „Motor Polski“. Obydwie młocarnie były w ruchu. Firma ta wystawiła także elewatory do słomy o skoku 7 m., maneże różnych wielkości i typów, sieczkarnie ręczne maneżowe i do parowego napędu, młocarnie szerokobijące „Ostrowia“ do gładkiej słomy z żelaznymi bokami i młocarnie sztyftowe. Dalej widziało się eksponaty fabryki „Nitsche i S-ka“ w Poznaniu, a więc masowo produkowane wialnie własnej konstrukcji syst. Röbera, znane pod nazwą „Nowy Ideał“, „Nowy Tryumf“, „Poznanianka“ i inne; śrutowniki „Nitscheska“ do napędu maneżowego i parowego, maneże, siewniki, wypielacze, dołowniki do kartofli, patentowane sortowniki do kartofli, zmijki do sortowania zboża i wiele innych maszyn produkcji obcych fabryk, reprezentowanych przez firmę, pomiędzy którymi dwie lokomobile parowe stacyjne i b. praktyczne motory-tractory „Bulldog“ fabryki Lanz'a. Z mniejszych fabryk maszyn rolniczych na wolnym polu wystawiły: Tow. Akc. „Agraria“ wyroby własne i maszyny drobne znanych fabryk: „Ursus“, „Rohn, Zieliński i S-ka“ w Warszawie, „M. Wolski i S-ka“ w Lublinie, jak również fabryki maszyn S. Raszewski w Poznaniu, Józef Nitsche w Poznaniu i B-cia Malak ze Znina. Oprócz tego na wolnym polu fabryka „Motor Polski“ wystawiła motory spalinowe; f. „Elibor“—tractory „Fordsona“; f. J. Kemna z Wrocławia—pługi parowe. Pozatem rozstawione były płoty druciane z siatek fabryki „M. Matuszewski i S-ka“ w Poznaniu i maszyny rolnicze Gdańsko-Oliwskiej fabryki maszyn.

(c. d. n.)

Inż. K. Pichelski.

TARGI I WYSTAWY NIEMIECKIE.

Departament handlowy ministerstwa przemysłu i handlu przysłał Centralnemu Związkowi P. P. G. H. i F. wykaz targów i wystaw, które odbędą się w Niemczech w roku bieżącym. Z wykazu tego podajemy te, które mogą obchodzić przemysłowców metalowych.

Targi:

Niemiecki Targ Wschodni („Ostmesse“) w Królewcu: od 10 do 13 sierpnia.

Targi Jesienne („Herbstmesse“):

w Lipsku	—	od 31 VIII	do 6 IX
we Wrocławiu	—	7 IX	9 IX
w Kolonji	—	14 IX	19 IX
w Kilonji	—	21 IX	24 IX

Wystawy:

Pierwsza niemiecka wystawa radiotechniczna w Hamburgu od 29 maja do 2 czerwca.

Wystawa przemysłu i rzemiosł w Hannoverze—we wrześniu.

Wszystko za 1 klg. loco wagon huta wysyłająca przy zamówieniach pełnowagonowych.

Do powyższych cen zasadniczych doliczane są dopłaty, obowiązujące w dniu wysyłki.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej

(w złotych po kursie średnim dnia za 1 tonnę metr.).

Data	7/5	8/5	10/5	12/5	13/5
Średni kurs waluty	22,75	22,67	22,70	22,58	22,75
Antymon	—	1111	—	—	1110
Cyna standard	—	5020	—	5100	5020
Cynk hutniczy	—	660	—	680	690
Miedź elektrolityczna	—	1540	—	1520	1490
standard	—	1420	—	1380	1380
Ołów miękki hutniczy	—	650	—	680	680
Rtęć	—	9440	—	9150	9150

LONDYŃSKI RYNEK METALOWY (według notowań f. Brandeis, Goldschmidt & Co. z dn. 26 kwietnia b. r. Ceny są podane w funtach sterl. i szylingach za 1 tonnę angielską = 1016 kgm.).

Londyński rynek metali pólslachetnych w drugiej połowie kwietnia odznaczał się nastrojem spokojnym — dzięki przypadającym w tym czasie świętom wielkanocnym. Obroty były nieznaczne, ceny — stałe. Przy zamknięciu rynku notowania były następujące: miedź zwykła—£ 63 14/—, elektrolityczna—£ 69 15/—, ołów—£ 30 15/—, cynk—£ 32, cyna zwykła—£ 240 7/6, cyna Banka—£ 243. Ceny na dostawy długotermino-

we (3 miesiące) były nieco niższe, czego jednak nie można uważać za oznakę tendencji zniżkowej.

NOTATKI.

Miłe zlego początki, lecz koniec żalostny. Pragnąc zapewnić klasom nieposiadającym taniej żywności, rząd polski zaczął regulować ceny ziemiopłodów na rynku wewnętrznym drogą stosowania zakazów wywozu produktów rolnych. Zgnębiony rolnik nigdy nie wiedział, co go czeka: czy kłeska w postaci zakazu, czy uśmiech losu, gdy rząd ufaworyzuje jednego lub kilku hurtowników nagłym pozwoleniem na wywóz jakiejś zagadkowej liczby jaj, zboża, świń czy bydła.

Taka opiekuńcza działalność rządu ziściła pokładane w niej nadzieje. Żyto jest tańsze niż przed wojną. Jakże jest jednak dalszy tego skutek? Oto sam p. prezes rady ministrów stwierdził na ostatniej radzie gospodarczej, że istnieje niewspółmierność pomiędzy ceną żyta, a cenami wyrobów przemysłowych. Już dawniej spostrzegli to przemysłowcy, w szczególności wytwórcy maszyn i narzędzi rolniczych. *) Rolnik niema dziś za co kupić żelaza i niedaleką jest chwila, gdy zacznie orać drewnianą sochą i wozic swe liche plony na drewnianych osiach, bosemi końmi.

Należy się spodziewać, że rząd zaradzi temu na swój sposób. Zmniejszywszy skutecznie siłę nabywczą rolnictwa, zacznie teraz obniżać do jej poziomu ceny wyrobów przemysłowych. Rządowy strychulec przywróci zachwianą współmierność, powodując z kolei zubożenie przemysłu. Skutek będzie taki, że „klasy nieposiadające* pójdą szukać pracy — na obczyźnie.

Współczesny organizm gospodarczy jest nader skomplikowanym mechanizmem samoregulującym się. Wtykanie biurokraty palca w ten subtelny mechanizm powoduje zawsze ciężkie zaburzenia.

*) p. „P. M.” № 19 z r. b. „Stan przemysłu metalowego”.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. **S. J. Okolski.**
REDAKTOR inż. **Maurycy Chorzewski.**

CENY OGŁOSZEŃ: *Przed tekstem:* cała strona złp. 100; pół strony złp. 60; 1/4 strony złp. 35; 1/8 strony złp. 20; *Za* „ „ „ „ „ 80; „ „ „ „ „ 45; „ „ „ „ „ 27; „ „ „ „ 15;

Drobne ogłoszenia i notatki sprawozdawcze: 30 gr. za milimetr wysokości w jednym łamie. *Załączniki podług umowy.* Adres trzywierszowy petiłow złp. 15 kwartalnie.

1 Złp. równy frankowi złotemu podług kursu urzędowego w dniu poprzedzającym dzień płatności rachunku.

Źródła zakupu:

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garbarskie maszyny:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Gwoździarki i ciągarki:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy

Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Prasy, tłoczkarki cierne, mimośrodowe i balansowe:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pędnie:

Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

Turbiny wodne syst. Francis'a o wysokim współczynniku pożytecznego działania.

L. Warwasiński, J. Wojskowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce młynskie utwardzone:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojskowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.